

S panem Václavem Větvičkou nejen o přírodě Blatenska

Žáci blatenských základních škol a studenti Střední odborné školy v Blatné měli možnost setkat se v úterý 23.3.2010 dopoledne s panem Václavem Větvičkou. Po obědě se pan Větvička setkal v Blatné s klienty domova pro seniory. A v úterý v podvečer se navíc konalo i spisovatelské setkání ve Tvrzi Lnáře.

Rozhovor s panem Václavem Větvičkou vznikl ve velkém předstihu (uzávěrka příspěvku pro březnové číslo byla dne 10.3.2010), ohlasy a postřehy z osobních setkání s panem Větvičkou přineseme v dalším čísle SOBáčka.

Když jsme spolu domlouvali Vaše besedy na Blatensku, zmínil jste se, že - cituji: “ ... na Blatensku jsem "biologicky" začínal.“ Mohl byste našim čtenářům tuto krásně česky dvojsmyslnou větu vysvětlit?

Musí vám postačit jen jeden, ten druhoplánový začátek. Biologicky bez uvozovek jsem vznikl na druhé straně Čech.

Nedaleko hráze rybníka Velký Pálenec stávala stará hájovna, tuším, že rodiště maminky Ladislava Stehlíka. A ta byla od časů první republiky užívána jako terénní pracoviště Přírodovědecké fakulty UK. Většina našich exkursí a pozorování probíhala právě tam, byla to naše nejlepší studentská léta, včetně lásek, taky studentských. A provozovali jsme tam, vedle přírodovědných pozorování, i rozmanité sporty, jinde nevídané. Hra zvaná hunga-hunga byla odbíjená, volejbal s povinným mezidopadem míče na zem. V lese směrem ke Smyslovu jsme v noci hrávali na sardele. Zájemcům vysvětlím a těm nejvytrvalejším ukážu; jen nevím, zda taky v noci.

A navíc má tehdejší kolegyně a studentská láska dělala na Velkém Pálenci diplomku a já jsem jí k tomu vyráběl rozmanité pomůcky, plováky – které pak nenechavci z hladiny rybníka kradli.

Někde tam jsou také jedny z kořenů knížky, napsané s profesorem Janem Jeníkem „Život rybníků a jezer“. I v ní jsou záběry z Hadího rybníka i z Velkého Pálence.

Která místa Blatenska Vás oslovují dnes?“

Táž, výše jmenovaná.

Jednu z mých nejpovedenějších černobílých fotografií (bejvala to má vášeň) jsem nazval „Vysoké letní nebe“. Je to nudle na vejšku, dole se krčí lnářský zámek a pak už jsou jen krásné bouřkové kumulonimby. Kovadliny.

Nebo pohled z pálenecké hráze k jihu, ke Kadovu.

Kuš, Smyslov, Labuť a desítky dalších. Jeden z blatenských „nebeských“ rybníčků jsem popsal v Dobrém jitru.

Nádraží v Bělčicích, dnes už dávno bez veverka – bělky.

Trať z Březnice do Strakonice.

Václavov, snad ještě je součástí Blatenska. Je v mém Bozenském dobrém jitru.

Sklárna pana Vlasáka v Bělčicích a kdysi fara pana děkana Jiřího Mráze tamtéž. Byla plná 3500 fuchsí.

Březnický a Blatenský zámek s parkem.

Blatensko je krajinou s mnoha lomy. Máte vztah i k neživé přírodě?

Náramný. Zvláště k žule. Jsem povaha málo vyrovnaná a přisuzuju to sporu žuly s pískovce ve vlastních genech. Tatínek byl pískovcovej, maminka žulová. Ten opustil svět v necelých padesáti, ona žila do pětadevadesáti.

To víte, žula...

A syn je geolog.

Máte krajinu svého srdce? A prozradíte nám o ní něco?

Čechy. A Moravu, tu jižní. I když takové Poodří...

Svou modrou knížku vzpomínkových Dobrých jiter jsem zakončil slovy:

...a kdybych se nenarodil v Čechách, moc bych si přál narodit se někde v okolí Gruyéry. Tak snad až v příštím životě“.

A představte si, že když tento svět opustil můj velký kamarád, právník Míra Mařík z Plzně a z Charmey (nedaleko Gruyéry), tak mu tuhle větu napsali do záhlaví parte, oznámení. Když to vidím... ale co, jen když si na to vzpomenu, tak bulím.

Ale Alpy mám rád skoro jako jižní Čechy. A severní. A střední. A východní. A Moravu ze Slezskem. Taková Pálava.... A což Slovensko!

Je-li u dřevin větvička tím místem, které dává stromu směr růstu, napadá mě, že s Vaším příjmením jste byl přímo předurčen být biologem. Kdy jste se rozhodl být právě biologem? Kdo nebo co ve Vás probudilo ten rozhodující zájem právě o tento úžasný obor?

Jéje! Kolikátá Vy už jste... Rudolf Křestřan na to vylejtal hned tři fejetony.

Přesto přidám něco originálnějšího, odlišnějšího od toho, co jsem říkal na setkání u vás 23. března.

Mladá fronta v seriálu Gen můj díl nadepsala Biolog s duší sedláka. A já jsem (nebo bych nejraději byl) sedlák. Biologie k tomu má blízko, stejně jako zahradnictví. Tak je mám rád a živím se jimi.

Které předměty Vás škoře bavily a nebavily? Jak dnes vzpomínáte na své učitele biologie a jak na ostatní učitele?

Svým způsobem mne bavily všechny. Na školní léta vzpomínám s ohromnou nostalgií, gymnasiální ročník svolávám každé dva roky. Do školy jsem chodil v Modřanech, v Peci pod Sněžkou, v Braníku, pak zase v Modřanech a zase v Braníku. A kantoři? Spíš bych vyjmenoval ty, s nimiž jsem měl lehká nedorozumění (těch je zanedbatelně) než ty, kteří se na mě podepsali. Ale budiž: nejvíc František Jakubec (zeměpis, tělocvik) a Marie Parkmannová (čeština); dr. Stanislav Vorel (zeměpis, tělocvik), dr. František Stýblo (čeština) a Jaroslava Janoušková (biologie); prof. Josef Dostál, doc. Walter Černý a Jan Jeník, Jan Jeník a Jan Jeník. Profesor Jan Jeník, nositel ceny sultána Quabasse, to je obdoba Nobelovy ceny, udělovaná za ekologii UNESCO.. Středníky oddělují jednotlivé stupně škol.

Napsal jste mnoho krásných knih, vystupujete v rozhlase a v televizi. Neřešil jste (třeba sám pro sebe) otázku být spisovatelem, novinářem, moderátorem?

Neřešil. Asi nejsem trendy, ani in. Jinak bych řešil...

Nejsem spisovatelem, ani novinářem ani moderátorem. Moderátor znám z techniky, upravuje chod strojů, nevím, proč se tak říká rozhlasovým hlasatelům.

Ale mikrofon mám rád. Je to jisté infekční onemocnění. Škoda, že už si jej moc neužiju. V rádiu byl průvan, poslali mi mejlík, že s mými dobrými jitry končí.

Jistě znáte i pověstnou květomluvu. Využil jste její znalosti, abyste se snáze seznámil s opačným pohlavím?

Netušil jsem, že je opačné.

Kdybych byl vrstevníkem Boženy Němcové, tak možná. Ale časově mne předešla, a s ní se pozvolna vytratila i biedermeirovská květomluva. Když mne ale jedno nakladatelství donutilo, aby každá kytka, o níž píšu, měla i svůj květomluvný podtext, tak jsem si pěknou řádku květomluv vymyslel.

Jestliže se ještě víc zamyslím (už to je pro mne pracné), tak si uvědomuju, že to zpravidla bylo právě „opačné pohlaví,“ (spíš nositelky opačného pohlaví), které mě oslovilo. A bez květomluvy. A když už bylo při té iniciativě, tak také zatím každou takovou známost samo ukončilo.

Když jste pracoval v Průhonicích, Vaším oborem byly růže. Proč se růži říká královna květin?

Tak to taky nevím. Obvykle parafrázuji Coco Chanell: Není ošklivých květin. Takovejch královen mohou být tucty, tisíce, celé šlechtické rody, tak proč ausgerechnet růže? Ale hezké, to ony jsou. Jenomže já jsem zaměřený na protipól oněch ušlechtilých. Živil jsem se párii mezi růžemi, těmi planými, šípkovými. A díky jim jsem poznal tuhle zem, a mohl o ní povídat v rádiu jako František Nepil (ale i Ladislav Stehlík!) a pak o ní vydávat knížky stejně, jako on.

Blatensko je bohaté na rybníky, chodíte na ryby? Jaký recept na ryby – kromě smaženého vánočního kapra - máte nejraději?

Kapra na šalvěji. Toho smaženého nedělám. A na ryby chodím už na ty chycené nebo slovené.

Hodně cestujete nejen po Čechách. Říká se, kolik řečí umíš, tolikrát jsi člověkem. Učil jste se rád cizí jazyky? V kolika jazycích se domluvíte?

V jednom. Jazykové centrum je v mozku prý totožné s tím hudebním a matematickým. Nejhorší známku jsem měl z matematiky, mám absolutní hluch a kdysi jsem brnkal tři akordy na kytaru: D dur, A7 a G dur.

Vy jste měl ve škole i latinu. Je těžké, naučit se latinsky?

Ano, latinu jsem měl, celkem, tuším, asi dvě nebo čtyři hodiny. A latinsky umím stejně jako Honzík: Sudkulatý, rystupije, tujekára, tentoryje. Za našich studií byla jen ruština znakem vzdělanosti občana ČSSR. 12 let jsem se jí učil.

A latině závidím, že už ji nikdo nikdy nezkaží a nezničí. Prý je mrtvá. Ale já se obávám, že ještě budu svědkem skonu češtiny. To víte: fotbal je o penězích, potápění o přátelství a ČEZ o energii. Nebo že bych to abgrejdoval? No zatím to jen odentruju.

Znáte řeč stromů a květin. Nechtěl byste jako soukromý učitel vyučovat tomuto předmětu?

Právě jsem řekl, že se domluvíme jediným. A to není ani řeč stromů, ani květin. A soukromý učitel? Ani trochu! Kdybych třeba chtěl dát najevo, jak se mi odpověď mé žákyně (ale možná i žáka) líbila a dotýčnou či dotýčného za to pohladil, už abych se bál dalších dnů. Za takové pedofilní harašení by asi byla pěkná nadílka.

Ale v dobách Joachima Barrandea bych soukromým učitelem rád byl. Jeho to potkalo – a kam to dotáhl! Jen by bylo třeba najít vhodný šlechtický rod s dorůstajícími dědici ...

Nebo jste měla Vy soukromý zájem o výuku řeči stromů a květin ...?

Přednášíte nebo jste přednášel na Universitě Karlově, vychoval jste jistě řadu botaniků. Bude rod Větvíčků i nadále určovat „růst a směr“ v české rodině botaniků?

Kratince, opravdu jen kratince jsem vedl takový malý kurs nazvaný „Středoevropské autochtonní dřeviny“. Botanikem jsem nikdy nebyl, natož, abych určoval růst a směr. Ostatně, vedle zmíněného geologa mám ještě druhého synka, stavebního inženýra. Zaplať pámbu.

Nebezpečí, že bychom nějak ovlivnili českou botaniku, tedy nehrozí.

Děkuji za rozhovor
Radka Vokrojová